

Mottakere

Saksbehandler, innvalgstelefon

Liudmila Pechinkina, 37017847

Tillatelse til mudring ved gnr./bnr. 50/1 i Vigansbukta – Farsund kommune

Fylkesmannen i Agder gir Isabella Maria S. Hedemark og Peder Louis Sarmiento Staubo tillatelse til å mudre inntil 390 m³ steinmasser i sjø ved gnr./bnr. 50/1 i Farsund kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften § 22-6.

Vi fatter samtidig saksbehandlingsgebyr på kr 16 400.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om mudring, datert 17.01.2019 og tilleggsopplysninger oversendt til Fylkesmannen 04.09.2019.

Sakens bakgrunn

Isabella M. Staubo Hedemark og Peder L.S. Staubo søker om tillatelse til å mudre ca. 355 m³ steinmasser i Vigansbukta ved gnr./bnr. 50/1 i Farsund kommune. Formålet med tiltaket er å øke seilingsdybde ved steinbrygge ved å flytte steinmasser som sjøen har brakt inn under vinterstorm. Arealet som blir berørt av tiltaket, er anslått å være ca. 350 m². Både mudring fra lekter og fra land er aktuelt. Ifølge søknaden, skal det ikke graves i sandbunnen og løsmasser i sedimentene skal ikke fjernes. Tiltakshaverne ønsker å benytte steinmassene til gjenoppretting av steinbrygga på eiendommen.

Sedimentundersøkelsene tatt i tiltaksområdet i februar 2019 viser at sjøbunnen i tiltaksområdet er dekket med stein og tare, med grov sand under. Analysen av to sandprøver viser at finere sedimenter i tiltaksområdet er forurenset med enkelte polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH).

Tiltaksområdet ligger i Listastrendene landskapsvernområde. Fylkesmannen i Agder ga den 05.03.2019 dispensasjon til nødvendig mudring/flytting av stein i sjøen, men avsto søknad om gjenoppretting av steinbrygge. Farsund kommune ga den 02.09.2019 dispensasjon fra byggeforbudet etter plan- og bygningsloven § 1-8 i forbindelse med mudring.

Høring

Fylkesmannen sendte 09.09.2019 søknad om tillatelse til mudring på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har fått følgende kommentarer:

Kystverket Sørøst skriver følgende i brev av 18.09.2019:

«Kystverket Sørøst har ingen vesentlige merknader til Fylkesmannens behandling av søknaden etter forurensningsregelverket. Vi gjør oppmerksom på at tiltaket kan være avhengig av tillatelse etter havne- og farvannsloven. Ettersom tiltaket ligger i kommunens sjøområde er det Farsund havnevesen som skal vurdere tiltaket, og eventuelt gi tillatelse til tiltaket, etter havne- og farvannsloven.»

Farsund havnevesen skriver følgende i e-post av 23.09.2019:

«Farsund havnevesen oppfatter søknaden om mudring ved gnr./bnr. 50/1, Vigansbuk i Farsund kommune som en søknad om vedlikeholdsmudring for å tilbakeføre selingsdybder. Vi ar derfor ingen innvendinger til søknaden.»

Norsk maritimt museum skriver i e-post av 23.09.2019:

«Vi vurderer tiltaket ut fra hensynet til en eventuell konflikt med kulturminner under vann som er freda eller verna etter Lov om Kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kml) §4 eller §14.

Det søkes om å fjerne inntil 355 m3 rullestein i sjøen og å bruke steinen til å rehabilitere steinbrygge på eiendommen.

Det er ikke registrert kulturminner under vann i området og potensialet vurderes på bakgrunn av det værharde miljøet å være begrenset. Vi gjør likevel oppmerksom på meldeplikten. Dersom det under arbeider i sjøen oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet (for eksempel vrakdeler, keramikk, bearbeidet flint, glass, kritt Piper eller annet), må arbeidene straks stanses og museet varsles, jf. kml § 14 tredje ledd. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidene om dette, men står også selv ansvarlig for at det blir overholdt.

NMM har utover dette ingen merknad til søknaden.»

Fiskeridirektoratet region Sør skriver følgende i brev av 11.10.2019:

«Fiskeridirektoratet region Sør skal ivareta de marine ressursene i regionen, samt bidra til at fiskeri- og havbruksnæringen får gode rammevilkår. Fiskeridirektoratet som sektor-myndighet, skal med bakgrunn i dette vurdert tiltenkte planer ut fra fiskeri og marint biologisk mangfold i området.

Vi ser det som negativt at viktige naturverdier ødelegges eller at miljøgifter slippes ut eller spres i naturmiljøet.

Omsøkte tiltak er tenkt gjennomført i bløtbunnsområde i strandsonen. Grunne bløtbunnsområder som også inkluderer ålegresslokaliteter, utgjør viktige beiteområder for mange arter av fisk og fugl. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene de befinner seg. Inngrep som mudring, vil endre produktiviteten og det biologiske mangfoldet i det området som blir berørt varig eller for en kortere periode.

Det omsøkte tiltaket vil ikke komme i konflikt med fiskeriinteressene i området, <https://kart.fiskeridir.no/fiskeri>.

Fiskeridirektoratet region Sør vurderer all mudring som lite ønskelig i forholdet til bløtbunnsområdet og deres betydning sett i en større økologisk sammenheng. Ut i fra totalbildet mht. bestander av villfisk er alle gundtvannsområdene svært viktig å bevare.

Dersom det gis tillatelse til mudring av ovennevnte tiltak må tiltaket vurderes mht. størrelse, behov og gjennomføres på en skånsom måte som mulig, slik at omliggende miljø i så liten grad som mulig påvirkes. Eventuelle kontaminerte masser må tas på land og deponert i godkjent deponi. Et krav til en eventuell mudring må være at dette må foregå i perioden oktober – februar av hensyn til det marine naturmiljøet.»

Lovgrunnlag

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i lov 13.03.1981 nr. 6 om vern for forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7. Tillatelse til mudring fra fartøy gis etter forskrift 01.06.2004 nr. 931 om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften) § 22-6, jf. § 22-1 første ledd. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensningen fører til skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 16.

Når Fylkesmannen avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Saken er også vurdert etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 i lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltningen av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og §§ 4 og 12 i forskrift 15.12.2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Mudring vil alltid påvirke det akvatiske miljø. Konsekvensene avhenger av bl.a. type masser som mudres, forurensningsgrad i sedimentene og når tiltaket gjennomføres. De viktigste konsekvensene av mudring er spredning av sedimentpartikler og miljøgifter samt endring av bunnssubstratet. Arbeidene generer også noe støy. Vi har vurdert disse momentene i det som følger.

Forurensningssituasjonen i tiltaksområdet

I det aktuelle tilfellet søkes det om mudring av steinmasser som sjøen flytter hver vinter. Etter vår vurdering er steinmassene i seg selv å anse som rene. Ifølge COWI AS sitt fagnotat av 09.05.2019, viser sedimentundersøkelsene fra to prøvepunkter i tiltaksområdet at sanden som ligger under steinmassene, er forurenset med enkelte PAH. Konsentrasjonen av antracen tilsvarer tilstandsklasse III (moderat) i det ene prøvepunktet og tilstandsklasse IV (dårlig) i det andre prøvepunktet, jf. veileder 02:2018 «Klassifisering av miljøtilstand i vann». I tillegg er konsentrasjonen av pyren forhøyet i ett prøvepunkt og tilsvarer tilstandsklasse III (moderat). Konsentrasjonen av tributyltinn er oppgitt noe upresis i begge prøvene og kan tilsvare tilstandsklasse V (svært dårlig) eller lavere. Dersom akvatiske organismer blir eksponert til stoffer i konsentrasjoner tilsvarende henholdsvis tilstandsklasse III, IV og V, kan det oppstå kroniske, akutt toksiske og omfattende toksiske effekter.

Mange miljøgifter er hydrofobe og bundet til sedimentpartikler. Når sedimenter blir forstyrret f.eks. som følge av tiltak i sedimenter, blir partikkelbundne miljøgifter frigjort. Dette kan resultere i økt opptak av miljøgifter i vannlevende organismer ettersom noen miljøgifter er mer tilgjengelige for opptak i oppløst form. Det er rimelig å anta at den omsøkte mudringen vil føre til noe oppvirvling av løsmassene i overflatesedimentene. Fylkesmannen vurderer derfor at det er en viss fare for spredning av påvist forurensning ut fra tiltaksområdet, og at det er behov for

spredningsbegrensende tiltak. Vi har i vilkår 2 stilt krav om siltgardin eller alternative tiltak med tilsvarende effekt for å hindre spredning av forurensende partikler. Vi har også stilt krav om visuell kontroll med partikkelspredning, jf. vilkår 3.

Naturverdier i tiltaksområdet

Tiltaksområdet ligger i Listastrendene landskapsvernområde. Området er vernet grunnet et egenartet natur- og kulturlandskap med spesielle strandtyper og geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske kvaliteter av meget høy verneverdi, jf. avsnitt III i forskrift om landskapsvernområde, Farsund. Med hjemmel i verneforskriften ga Fylkesmannen den 05.03.2019 tillatelse til nødvendig mudring/flytting av stein i sjøen. Vi støtter oss til vurderingene i vedtaket etter verneforskriften om at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene, herunder naturverdiene, i nevneverdig grad forutsatt at tiltaket gjennomføres skånsomt.

Det er for øvrig registrert flere fuglearter av nasjonal forvaltningsinteresse i tilknytning til tiltaksområdet, bl.a. ærfugl som er oppført som nær truet på norsk rødliste. Etter vår vurdering vil ikke fugl bli direkte påvirket av det omsøkte tiltaket. Støy under arbeidene kan likevel ha negativ innvirkning på adferd hos fugl. Det er bl.a. kjent at støy kan påvirke fødeopptak. Ettersom tiltaket er midlertidig og tiltakets omfang er nokså begrenset, anser vi effekter av støy som akseptable i det aktuelle tilfellet.

En annen konsekvens av mudring er at habitatet til vannlevende organismer ødelegges eller fragmenteres, mens andre akvatiske arter kan tape et viktig beiteområde og/eller skjulested. Det er derfor viktig at arealet som blir berørt av tiltaket, ikke er større enn arealet anvist på kart vedlagt søknaden.

Håndtering og disponering av steinmasser

Masser som oppstår ved mudring defineres som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a andre ledd. I henhold til forurensningsloven § 32 skal næringsavfall enten leveres til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning, eventuelt brukes på annen måte. Som nevnt ovenfor anser vi steinmasser som søkes mudret, som rene. Disse kan derfor gjenbrukes så fremt det ikke medfører fare for forurensning og er i tråd med plan- og bygningsloven. Massene kan maksimalt mellomlagres i tre år, jf. avfallsforskriften § 9-2. Vi gjør oppmerksom på at disponeringen skal ikke skal være i strid med bestemmelsene i verneforskriften.

Tidsperiode for gjennomføring av tiltaket

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. I det aktuelle tilfellet fraviker vi ikke hovedregelen, jf. vilkår 11.

Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger (jf. naturmangfoldloven § 8). Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Fylkesmannen har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase kart (<https://kart.naturbase.no/>), Artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no>) og Vann-nett (<https://vann-nett.no/portal/>). Vi har også brukt innspill fra Fiskeridirektoratet og COWI AS sitt fagnotat om sedimentundersøkelser i vår vurdering av saken. Ut fra det ovennevnte anser vi at naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av mudring godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Det finnes også omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljø. På bakgrunn av det tillegges vi mindre vekt på føre-var-prinsippet som er en retningslinje for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for (jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning). Dette er ivarettatt gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsen. Det må likevel påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Avbøtende tiltak som bruk av siltgardin og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring er et eksempel på dette. Hvis det skulle oppstå akutt forurensning eller uante miljømessige negative virkninger av de omsøkte arbeidene, plikter tiltakshaveren å treffe tiltak for å hindre eller begrense forurensning. Vi minner også om varslingsplikt ved akutt forurensning.

Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Vilkår om innskrenket tidsperiode og bruk av avbøtende tiltak for å hindre unødig miljøforringelse, er å anse som slike driftsmetoder. Vi anser ikke vilkår som disse for å være urimelige. Dette er løsninger som isolert sett er det beste for miljøet.

Vannforskriften

Vannforskriften har som hovedformål å beskytte, og om nødvendig forbedre eller gjenopprette, tilstanden i vannforekomster, med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god tilstand. Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, jf. vannforskriften § 4. Forringelse av vannforekomsten kan kun tillates dersom det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Tiltaksområdet tilhører vannforekomsten Listafjorden, registrert med ID 0201020100-1-C i portalen Vann-nett. Vannforekomsten har ifølge portalen god økologisk og ukjent kjemisk tilstand. Det er presisert at det er lav presisjon for klassifiseringen og at det er risiko for miljømålet ikke nås innen 2021. Den omsøkte mudringen er et mellomstort engangstiltak og berører kun en del av vannforekomsten. Etter vår vurdering er det rimelig å anta at tiltaket ikke vil forringe miljøtilstanden i Listafjorden i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke (jf. vannforskriftens §§ 4 og 12) forutsatt at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelsens vilkår. Vannforskriftens § 12 kommer dermed ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

Vedtak

Med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7, og forskrift 01.06.2004 nr. 931 om begrensning av forurensning § 22-6, jf. forurensningsloven § 16, gir Fylkesmannen i Agder Isabella Maria S. Hedemark og Peder Louis Sarmiento Staubo tillatelse til mudring av inntil 390 m³ steinmasser i sjø ved gnr./bnr. 50/1 i Farsund kommune. Rammen inkluderer 10 % feilmargin i forhold til de omsøkte volumene. Samlet sett vurderer vi de positive fordelene ved tiltaket som akseptable sammenstilt med de negative miljøeffektene som tiltaket kan volde.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Vilkår

1. Det kan mudres inntil 390 m³ steinmasser over et areal som fremgår av kart vedlagt søknaden. Massene kan mellomlagres og gjenbrukes dersom dette ikke medfører fare for forurensning, ikke strider med bestemmelsene i forskrift om landskapsvernområde, Farsund og er i tråd med plan- og bygningsloven. Eventuell mellomlagring skal ikke overstige tre år.
2. Siltgardin, eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, skal brukes under gjennomføring av tiltaket. Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon.
3. Det skal utføres visuell kontroll med partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet. Kontrollen skal gjennomføres før arbeidene starter samt under arbeidene. Kontrollen skal gjennomføres med jevne mellomrom og loggføres. Fotodokumentasjon på partikkelkontroll skal legges ved sluttrapporten.
4. Arbeidet skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Fylkesmannen må varsles ved alle forhold der tiltak kan berøre miljøet negativt.
5. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.
6. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Fylkesmannen om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan varsles med enkel e-post til fmavpost@fylkesmannen.no.
7. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet.
8. Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med tiltaket til enhver tid.
9. Dersom det viser seg at muddermasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.
10. Fylkesmannen skal ha rapport om arbeidet som er utført, innen seks uker etter at arbeidet er avsluttet. Rapporten skal inneholde informasjon om tidspunkt for tiltaket og mengde og type masser som er mudret. I rapporten skal det videre dokumenteres at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt. Eventuelle avvik skal begrunnes. Rapportskjema følger vedlagt.

11. Tiltaket skal ikke foregå i tidsrommet 15. mai til 15. september.

12. Tillatelsen er gjeldende i to år f.o.m vedtaksdato.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshavere, Isabella Maria S. Hedemark og Peder Louis Sarmento Staubo, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshavere for ansvaret for innhenting av tillatelser etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshavere er selv ansvarlige i forhold til andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningslovens §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Agder, jf. forvaltningsloven § 32.

Vedtaket om saksbehandlingsgebyr

Som forhåndsvarslet i brev av 09.09.2019 skal Farsund havnevesen betale gebyr for vår behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Ut fra den tiden som Fylkesmannen har brukt på behandling av søknaden, er saken plassert i gebyrsats 7, jf. § 39-4. Saksbehandlingsgebyret i sats 7 er kr 16 400. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes av Miljødirektoratet. Gebyrer forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forurensningsforskriften § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder Forurensning
Miljøvernavdelingen

Liudmila Pechinkina
rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Klageskjema
- 2 Rapportkjema

Mottakere:

Isabella Maria S. Hedemark Graahbakken 8 0286 Oslo
Peder Louis Sarmiento Staubo Lille Øverberg Vei 12 1397 NESØYA

Kopi uten vedlegg til:

Norsk maritimt museum
NATURVERNFORBUNDET I AGDER
KYSTVERKET
Farsund kommune
Vest-Agder fylkeskommune
Fiskeridirektoratet

Bygdøynesveien 37 0286 OSLO
Postboks 718 4666 KRISTIANSAND S
Postboks 1502 6025 ÅLESUND
Postboks 100 4552 FARSUND
Postboks 517 Lund 4605 KRISTIANSAND S
Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN